

AMASYA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ SINIRLARI İÇERİSİNDE İŞLENEN ORMAN SUÇLARINDA ARTIŞ VEYA AZALIŞA SEBEP OLAN FAKTÖRLER

Ömer Naci KAYA¹, Neşe YALMAN¹, Ufuk ÖZDEMİR¹

¹Orman Bölge Müdürlüğü-Amasya

omernacikaya@ogm.gov.tr, neseyalman@ogm.gov.tr, ufukozdemir@ogm.gov.tr

ÖZET

Amasya Orman Bölge Müdürlüğü görev itibarıyla kısmen Karadeniz bandı ve kısmen Karadeniz bandı arkası bölgede bulunan bir alanı kapsamaktadır. Bu alan içerisindeki işlenmiş bulunun orman suçlarındaki artışlara ve azalışlara etki eden faktörler ele alınmıştır.

Bu amaçla; Bölge Müdürlüğümüz faaliyet sınırları içerisinde yer alan Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerinde adli yargılamaya konu olan orman suçları incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda suç konu fiillerin artış veya azalışlarında rol oynayan faktörler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orman suçları

FACTORS THAT AFFECT INCREASES AND DECREASES OF OFFENCES IN FORESTRY IN DIRECTORATE OF AMASYA FOREST DISTRICT

ABSTRACT

Directorate of Amasya Forest District comprises an area which stretches on partly Black Sea coast and partly the back of Black Sea coast. In this study, the factors that affect increases and decreases in offences in forestry were taken into consideration.

For this purpose; the judicial decreed crimes in forestry in some of the towns like Amasya, Çorum, Samsun and Tokat, which are situated in our activity area, were examined. As a result, the factors that affect increases and decreases in forest offences were tried to be revealed.

Key words: Forest offences

1-GİRİŞ

Zaman zaman değişikliklere uğrayarak uygulamaya konulan Kadastro Kanunu kapsamında yapılan arazi ve orman kadastro çalışmalarında geç kalınmış olması ile halen yurdun büyük bölümünde tamamlanamamış olması sebebiyle gerek vasıf gerek mülkiyet yönünden karmaşıklık olması, kesinleşen orman kadastro kapsamında açılan tapu iptali ve tescili davalarının tamamına yakınının orman idareleri lehine sonuçlanması ile mülk sahiplerinin mülkiyet haklarının kısıtlanması (35785/03 sayılı Köktepe-Türkiye davası ile AİHM 2. Dairesi mülkiyet hakkının ihlal edildiği yönünde karar vermiştir)*, 6831 sayılı yasanın 2.maddesinin B fıkrası kapsamında yapılan çalışmalar ve bu çalışmalarda kriterlerin net olarak ortaya konulmamış olması sebebiyle tereddütler ortaya çıkması, bu sebeple düzenlemenin yanlış yorumlanarak açma ve yerleşme çalışmalarına devam edilmesi, bu uygulamanın bir nevi gecekondur ve imar affı kategorisinde değerlendirilmesi; Yine gayrimenkul hukukunda yapılan çeşitli düzenlemelerin orman vasfı

taşıyan gayrimenkullerin şahıslarca zilyetlik veya mülkiyetin intikali yoluyla edinilmesini kolaylaştırması; 6831 sayılı Orman Kanunun TCK ve CMK'nın bazı hükümlerine uyarlanması şeklinde yapılan yasal düzenlemelerde orman lehine olduğu kadar aleyhine de hükümler oluşturulması sebebiyle orman suçlarında uygulanan cezaların ve güvenlik tedbirlerinin caydırıcılıktan uzak olması ki bu kapsamda özellikle vurgulanması gereken hususların başında bir cezai müeyyideyi gerektirmesine karşın bazı eylemlerin Kabahatler Kanunu çerçevesinde değerlendirilerek sadece para cezası uygulanması, her türlü af düzenlemeleri kapsamı dışında tutulan ve anayasa ile bu hususta güvence altına alınan ormanlar aleyhine işlenen suçlarda yasada öngörülen şartların meydana gelmesi halinde uygulanan bir nevi örtülü af anlamına gelen "hükmün açıklanmasının geriye bırakılması" müessesesinin yargı makamlarınca yasal zorunluluk olarak işletilmesi, bu müessesenin Yargıtay denetimine tabi olmayıp sadece şekil yönünden itiraza konu olması sebebiyle ortaya herhangi bir içtihat çıkamayacak olması gelmektedir; özellikle yerleşme (işgal ve faydalanma) suçları dolayısı ile yapılan yargılamalar neticesinde kesinleşen ilama dayalı olarak işgalin ortadan kaldırılması-tecavüze konu bina, tesis vs. yapılaşmaların müdahalesinin önlenmesi ve yıkımı yoluna gidilmeyerek mahkeme ilamlarının infazının yapılmaması, bu sebeple somut bir yaptırımla karşılaşmayan sanıkların fiili işlemeye devam etmesi şeklinde hukuki bir takım faktörler bulunmaktadır.

Tüm bu hukuki faktörlere ek olarak ekonomik ve sosyo - kültürel sebepler olarak adlandırabileceğimiz nüfus artışı, kırsal kesimde yaşayanların ekonomik koşulları çerçevesinde tarımsal faaliyet alanlarını genişletme çabaları, yapılan yasal düzenleme ile çiftçilere zilyetliklerinde bulundurdıkları tarım arazileri için ödenen Doğrudan Gelir Desteği, bilinçsiz ürün tüketimi, bilinçsiz tahribat, orman toplu koruma faaliyetlerinin gerektiğinde yapılmaması, ormanın önemi ve gerekliliği ile ormancılık faaliyetlerinin anlamının yeterince anlatılmaması gibi çoğaltılabilecek pek çok sosyal etmen de sayılabilir.

Bu çalışmada yukarıda çeşitli başlıklar altında değinilen ve burada belirtilmeyen hususlar incelenerek orman suçları, işleniş sebepleri, işleniş biçimleri ve önleme yollarına ilişkin hukuki ve teknik unsurların bir arada değerlendirildiği bir çalışma yapılacaktır. Ormanlık alanların bilinçsiz olarak tahribine ve orman vasfını yitirmesine sebebiyet veren tüm unsurlar hakkında yapılmasının uygun olacağı düşünülen hukuki düzenlemeler ele alınacaktır. Ormanların korunması, devamlılığının sağlanması amacıyla alınması gereken tedbirler ve bilinçli olarak kullanılmasından sorumlu olan biz orman idarelerinin bu araştırmalarımız neticesinde ortaya çıkacak tablo karşısında izleyeceğimiz yol haritamızın ortaya çıkarılmasına çalışılacaktır.

Bunun yanında orman suçu işleyen bireylerin suç profillerinin ortaya konulması ile ormana karşı işlenen suçların önlenmesi, orman-vatandaş ilişkilerinin düzenlenmesi ve sosyal barışın devamına katkıda bulunulacaktır. Orman suçlarına ilişkin olarak her yıl düzenlenen istatistik cetvellerindeki verilerin sadece birer rakamdan ibaret olması yerine ormanların korunması ve geliştirilmesi hususunda yapılacak çalışmalara ışık tutması sağlanarak yapılacak analizler neticesinde ormanların korunması ve denetiminin önemi ve ne denli ağırlık verilmesi gerektiği hususuna dikkat çekilecektir. Ormana karşı suç işleyen sanıkların salt hapis ya da adli -idari para cezaları ile cezalandırılmak yerine Ceza yasalarımızda düzenlenen denetimli serbestlik sistemi çerçevesinde ormancılık faaliyetlerine katılımlarının ve bu sayede bilinçlenmelerinin sağlanmasının ne denli etkin olacağı hususuna değinilecektir.

2-YÖNTEM

2.1. Proje Kapsamı

Amasya Orman Bölge Müdürlüğü sınırları ve aynı zamanda Karadeniz Bölgesi içerisinde yer alan Amasya, Tokat, Çorum ve Samsun illeri ve bu iller dahilinde yer alan Amasya, Tokat, Erbaa, Niksar, Almus, Çorum, İskilip, Kargı, Samsun, Vezirköprü ve Bafra Orman İşletme Müdürlükleri faaliyet alanları çalışmaya konu edilmiştir.

2.2. İncelenen Unsurlar

2005 – 2009 yılları arasında belirtilen bölgelerde işlenen suçların türlerine göre sayılarını ve bu suçların adli makamlara intikal edenlerini gösterir cetveller irdelenerek her bir suçun yıllara göre artış ve azalışları değerlendirilmiş, netice kısmında bu artış ve azalışların sebepleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca yargı mensupları, muhafaza memurları ile bölgemizde faaliyet gösteren işletmelerdeki işletme şefleri ve mühendisleri ile de konu incelenmiştir.

2.3. Suç Türleri

İncelenen alan içerisinde Orman Kanunu ve Ceza kanunlarında belirtilen suç türlerinin neredeyse tamamına rastlanmıştır.

3-BULGULAR

3.1. Suç Türleri ve Tanımları:

- A-KESME:** Ormandan izinsiz emval kesme.
- B- NAKİL:** Ormandan izinsiz temin edilen emvalin taşınması.
- C-BULUNDURMA:** Ormandan izinsiz temin edilen emvalin bulundurulması.
- D- SARF:** Kaçak orman emvalinin kullanılması.
- E-AÇMA:** Orman örtüsünün kaldırılması.
- F-İŞGAL FAYDALANMA:** Orman örtüsü kaldırılmış alanların kullanılması.
- G-OTLATMA:** Devlet ormanlarında her cins hayvanın otlatılması.
- H-AVLANMA:** Orman sahasında izinsiz ve av tezkeresi olmadan avlanmak
- I-ORMAN YANGINLARI SUÇU:** Kasten veya dikkatsizlikle yangın çıkarmak
- J- KÖMÜR YAPMA SUÇU:** Orman emvalinden izinsiz kömür yapmak
- K-İZİNSİZ MADEN AÇMA SUÇU:** Orman sahası içinde izinsiz maden açmak ve işletmek
- L-İZİNSİZ TESİSİ KURMAK:** Orman sahası içinde ya da sınırlarında izinsiz tesis, ocak vs. kurmak.

3.2. Yıllara Göre Suç Oranları:

SUÇUN NEVİ			2008	2007	2006	2005	2004
			İller	İller	İller	İller	İller
			Toplamı	Toplamı	Toplamı	Toplamı	Toplamı
KESME	SUÇ ADEDİ	Failli	297	443	376	527	568
		Meçhul	71	178	184	247	247
		Toplam	368	621	560	774	815
	M3		1292	2508	2437	3.233	3.982
	KENTAL		1325	3165	7264	3.531	4.950
N A K İ L	SUÇ ADEDİ		149	298	311	439	450
	M3		40	101	132	139	122
	KENTAL		667	1672	2484	3.841	3.727
	MOTORLU	Kamyon	9	20	36	52	53
		Traktör	29	41	52	69	55
		Diğer	32	64	55	117	78
	Motorsuz		80	181	178	226	277
BULUNDURMA	SUÇ AD.		203	223	319	359	377
	M3		51	78	141	117	119
	KENTAL		817	1733	1066	1.757	2.053
SARF	SUÇ AD.		38	55	76	96	156
	M3		47	74	77	92	190
	KENTAL		68	124	61	99	519
AÇMA YERLEŞME	SUÇ AD.		137	269	153	239	429
	DEKAR		394	558	298	452	678
	M3		475	727	195	263	346
	KENTAL		137	1132	556	720	1.008
İŞGAL	SUÇ AD.		174	208	207	485	377
	DEKAR		922	704	829	1.941	865
OTLA TMA	SUÇ AD.		501	671	518	735	860
	HAYVAN AD.		23189	31253	21561	40.371	40.859

Tablonun incelenmesinde de görüleceği üzere koruma faaliyetleri kapsamında elde edilen verilerde 2004 yılında suç oranları incelemeye aldığımız dönemin en yüksek oranını göstermektedir. İlerleyen yıllarda korumaya konu olan suç sayıları ve suçun niteliğine göre farklılıklar arz eden dekar, kental, m3 gibi diğer unsurlarda azalmalar tespit edilmiştir.

Ancak asıl düşüş 2008 yılında gerçekleşmiş, verilerde %40 lara varan azalmalar olduğu gözlemlenmiştir.

3.2.İller Bazında Yıllara Göre Açılan Dava Sayıları

CEZA DAVALARI İSTATİSTİK CETVELLERİ YIL İÇİNDE AÇILAN DAVALAR(2004)

SIRA NO	İŞLETME Sİ	MAHKEME Sİ	YANGI N ADET	YERLEŞM E ADET	OTLATM A ADET	TAŞIM A ADET	AÇM A ADET	KESM E ADET	SAİR ADET	TOPLA M
1	AMASYA	AĞIR CEZA	1							1
		ASLİYE CEZA	13							13
		SULH CEZA	6	56		64	18	55	23	222
2	ALMUS	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	1							1
		SULH CEZA		18		26	23	14	97	178
3	BAFRA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	4							4
		SULH CEZA	2	5		28	26	59	46	166
4	ÇORUM	AĞIR CEZA	1				1		1	3
		ASLİYE CEZA	3	2		1	1	3	3	13
		SULH CEZA	6	67		19	17	31	29	169
5	ERBAA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA		27		10	4	8	7	56
6	İSKİLİP	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA		92		29	21	29	64	235
7	KARGI	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA		6		1	2	7	4	20

8	NİKSAR	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA	34		20	26	30	59		169
9	SAMSUN	AĞIR CEZA	1					1		2
		ASLİYE CEZA	1					2		3
		SULH CEZA	3	17	3	64	59	224	57	427
10	TOKAT	AĞIR CEZA	1							0
		ASLİYE CEZA	6					3		9
		SULH CEZA		18		55	59	42	41	215
11	V.KÖPRÜ	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	4							4
		SULH CEZA		32	6	22	161	124	62	407

2004 yılında ceza davasına en fazla konu olan suç açma suçu olmuştur.

Suçun görüldüğü iller arasında Samsun ve Vezirköprü göze çarpmaktadır. Samsun'un günden güne gelişmekte ve göç almakta olan bir il olduğu göz önünde bulundurulduğunda; artan nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yerleşim alanlarına, tüm bunların yanında geliştirilmeye çalışılan turistik faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu alanlar oluşturabilmek için ormanlar en gözde alanlardır. Ayrıca tüm bunların yanı sıra kırsal nüfusun en önemli geçim kaynağını oluşturan tarımsal faaliyete uygun arazi ihtiyacını karşılamak için de açma yapılmaktadır. Bu da Vezirköprü ve diğer bölgelerdeki açmanın sebeplerindendir.

YIL İÇİNDE AÇILAN DAVALAR(2005)

SIRA NO	İŞLETME Sİ	MAHKEME Sİ	YANGI N ADET	YERLEŞME ADET	OTLATMA ADET	TAŞIMA ADET	AÇMA ADET	KESME ADET	SAİR ADET	TOPLAM
1	AMASYA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	3				1			4
		SULH CEZA	3	47		34	16	22	45	167
2	ALMUS	AĞIR								0

		CEZA								
		ASLİYE								
		CEZA							0	
		SULH								
		CEZA							0	
		AĞIR								
		CEZA							0	
3	BAFRA	ASLİYE	10					1	1	12
		CEZA								
		SULH	1	11	1	11	21	46	35	126
		CEZA								
4	ÇORUM	AĞIR	2							2
		CEZA								
		ASLİYE	4							4
		CEZA								
		SULH	6	63		31	17	15	43	175
		CEZA								
		AĞIR								
		CEZA								0
5	ERBAA	ASLİYE								0
		CEZA								
		SULH		31		28	11	36	24	130
		CEZA								
		AĞIR	1						1	2
		CEZA								
6	İSKİLİP	ASLİYE		1						1
		CEZA								
		SULH	1	51		16	16	20	64	168
		CEZA								
		AĞIR								
		CEZA								0
7	KARGI	ASLİYE		10					4	14
		CEZA								
		SULH		32		1	1	3		37
		CEZA								
		AĞIR								
		CEZA								0
8	NİKSAR	ASLİYE	1							1
		CEZA								
		SULH		14		20	7	21	37	99
		CEZA								
		AĞIR	1							1
		CEZA								
9	SAMSUN	ASLİYE	3			1		1	1	6
		CEZA								
		SULH	2	41	1	78	52	190	52	416
		CEZA								
		AĞIR	1							0
		CEZA								
10	TOKAT	ASLİYE				1		2	3	6
		CEZA								

		SULH CEZA	2	68	143	44	100	49	416
		AĞIR CEZA							0
11	V.KÖPRÜ	ASLİYE CEZA	2		1			2	5
		SULH CEZA		47	89	57	143	65	401

2005 yılında en fazla sayının kesme suçunda yaşandığını görüyoruz. Görünme oranı en yüksek iller içinde yine benzer sebeplerle Samsun ve Vezirköprü yer alıyor.

YIL İÇİNDE AÇILAN DAVALAR(2006)

SIRA NO	İŞLETME Sİ	MAHKEME Sİ	YANGI N ADET	YERLEŞM E ADET	OTLATM A ADET	TAŞIM A ADET	AÇM A ADET	KESM E ADET	SAİR ADET	TOPLA M
		AĞIR CEZA								0
1	AMASYA	ASLİYE CEZA	4			1				5
		SULH CEZA	7	38		45	5	36	28	159
		AĞIR CEZA								0
2	ALMUS	ASLİYE CEZA	1							1
		SULH CEZA		2		21	10	14	38	85
		AĞIR CEZA								0
3	BAFRA	ASLİYE CEZA		8				7	3	18
		SULH CEZA	4	25		21	7	32	13	102
		AĞIR CEZA								0
4	ÇORUM	ASLİYE CEZA	4	4				1		9
		SULH CEZA	13	19		23	13	21	41	130
		AĞIR CEZA								0
5	ERBAA	ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA		6		13	11	12	4	46
6	İSKİLİP	AĞIR CEZA								0

		ASLİYE CEZA	1					1	2	
		SULH CEZA		50		16	18	16	43	143
		AĞIR CEZA								0
7	KARGI	ASLİYE CEZA		8					8	
		SULH CEZA		15			2	13		30
		AĞIR CEZA								0
8	NİKSAR	ASLİYE CEZA	2						2	
		SULH CEZA		13		17	9	17	42	90
		AĞIR CEZA								0
9	SAMSUN	ASLİYE CEZA	2	1		1		1	1	6
		SULH CEZA	1	31	3	48	53	159	43	338
		AĞIR CEZA	1							1
10	TOKAT	ASLİYE CEZA	1						4	5
		SULH CEZA	14	13		66	10	19	48	170
		AĞIR CEZA								0
11	V.KÖPRÜ	ASLİYE CEZA	1			1		1	2	5
		SULH CEZA	3	21		26	15	60	60	185

2006 yılında kesme ve yerleşme suçlarının diğer suçlara göre azımsanamayacak sayıda olduğu görülmektedir.

YIL İÇİNDE AÇILAN DAVALAR(2007)

SIRA NO	İŞLETME Sİ	MAHKEME Sİ	YANGI N ADET	YERLEŞM E ADET	TAŞIM A ADET	AÇM A ADET	KESM E ADET	İDARİ PARA CEZ. İTİRAZ	SAİR ADET	TOPLA M
		AĞIR CEZA								0
1	AMASYA	ASLİYE CEZA	5						1	6
		SULH	6	19	41	15	26		36	143

		CEZA								
		AĞIR CEZA							0	
2	ALMUS	ASLİYE CEZA	2						2	
		SULH CEZA			11	4	24		44	83
		AĞIR CEZA								0
3	BAFRA	ASLİYE CEZA	1						1	
		SULH CEZA	1	9	24	34	42	1	11	122
		AĞIR CEZA								0
4	ÇORUM	ASLİYE CEZA	3						3	
		SULH CEZA	3	25	34	5	23		22	112
		AĞIR CEZA								0
5	ERBAA	ASLİYE CEZA	1						1	
		SULH CEZA		18	4	15	27		8	72
		AĞIR CEZA								0
6	İSKİLİP	ASLİYE CEZA	2						2	
		SULH CEZA		25	5	9	13		30	82
		AĞIR CEZA								0
7	KARGI	ASLİYE CEZA		18					18	
		SULH CEZA		17	1	4	17		5	44
		AĞIR CEZA								0
8	NİKSAR	ASLİYE CEZA	1						1	2
		SULH CEZA		15	20	12	22		16	85
		AĞIR CEZA	1							1
9	SAMSUN	ASLİYE CEZA	8		4		6			18
		SULH CEZA	2	5	35	89	204		59	394
		AĞIR CEZA								0
10	TOKAT	ASLİYE CEZA	3		1	1			4	9
		SULH CEZA	4	9	22	17	21	5	27	105
		AĞIR CEZA								0
11	V.KÖPRÜ	ASLİYE CEZA	2				1		2	5
		SULH		10	52	23	88		65	238

CEZA

2007 yılına bakıldığında yine kesme suçlarının sayısının diğerlerinden fazla olduğu görülmektedir. Fiilin en fazla işlendiği ve dava konusu olduğu il yine Samsun'dur.

YIL İÇİNDE AÇILAN DAVALAR(2008)

SIRA NO	İŞLETİM ESİ	MAHKEME Sİ	YANGIN ADET	YERLEŞME ADET	TAŞIMA ADET	AÇMA ADET	KESME ADET	İDARİ PARA CEZ. İTİRAZ.	SAİR ADET	TOPLAM
1	AMASYA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	1		3				2	6
		SULH CEZA	18	44	24	13	34	1	20	154
2	ALMUS	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	1							1
		SULH CEZA		2	8	1	5		8	24
3	BAFRA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA								0
		SULH CEZA		31	2	8	34		19	94
4	ÇORUM	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	4	12	1				1	18
		SULH CEZA		23	14	6	12		34	89
5	ERBAA	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	1							1
		SULH CEZA		12	12	4	11		4	43
6	İSKİLİP	AĞIR CEZA								0
		ASLİYE CEZA	2							2
		SULH CEZA		41	7	12	19		20	99
7	KARGI	AĞIR CEZA								0

		ASLİYE CEZA	8					8	
		SULH CEZA	8	1	1	1	5	16	
		AĞIR CEZA						0	
8	NİKSAR	ASLİYE CEZA	1					1	
		SULH CEZA	13	12	15	14	46	100	
		AĞIR CEZA						0	
9	SAMSUN	ASLİYE CEZA						0	
		SULH CEZA	2	12	38	76	201	47	376
		AĞIR CEZA							0
10	TOKAT	ASLİYE CEZA	5				4	9	
		SULH CEZA	7	26	14	21	4	24	96
		AĞIR CEZA							0
11	V.KÖPR Ü	ASLİYE CEZA	1						
		SULH CEZA	8	28	12	58	74	180	
		AĞIR CEZA							0

2008 yılında davaya konu olan orman suçları adedinin genelinde bir azalma olmuştur. Buna etki eden sebeplerden birisi ilerleyen sayfalarda değineceğimiz yasa değişiklikleridir.

4- SONUÇ VE ÖNERİLER

Uluslararası ticaret ve sanayinin hızla gelişmesi ormanların tahribini hızlandırmış, bu tahribatın olumsuz sonuçlarının ortaya çıkması üzerine 19. yüzyılın ortasından itibaren çağdaş uluslar milli orman sistemlerini oluşturarak orman varlığını koruyup iyileştirmeye çalışmışlardır. Bu nedenle ormanlardan serbest yararlanmaya dayalı usul terk edilerek planlı ve kontrollü yararlanma sistemine geçilmiştir. Bu düzenlemeler kaçınılmaz olarak ormanlara zarar veren pek çok eylemin yasaklanmasına ve cezalandırılmasına yol açmış, "Orman Suçları" kavramı bu şekilde ortaya çıkmış ve gelişerek bugünkü biçim ve kapsamına ulaşmıştır**(1)**

Kasten veya ihmali davranış neticesinde ormanlara zarar veren eylemlerden ceza tehdidi altında yasaklananlar orman suçlarının konusunu oluşturmaktadır. Orman suçları, orman varlığına zarar veren eylemler olmakla birlikte aynı zamanda onun geleceğini tehlikeye düşüren eylemlerdir. Orman suçları yalnızca orman sınırları içerisinde

değerlendirilmemelidir. Orman sınırları dışında işlenmekle birlikte orman varlığı üzerinde zarar doğurabilecek bir takım eylemler de orman suçunu oluşturur.(anız yangınları vs.)

Yukarıda 3.1. bölümünde maddeler halinde orman kanununda yer alış biçimiyle orman suçları ve kısa tanımları sıralanmıştır.

Orman cezalarına ilişkin hukuki düzenlemelerin genel amacı, ormanların korunması ve ormanlar üzerinde gerçekleştirilen bir takım eylemleri suç sayarak sosyal düzenin sağlanmasına yardımcı olmaktır.(2)

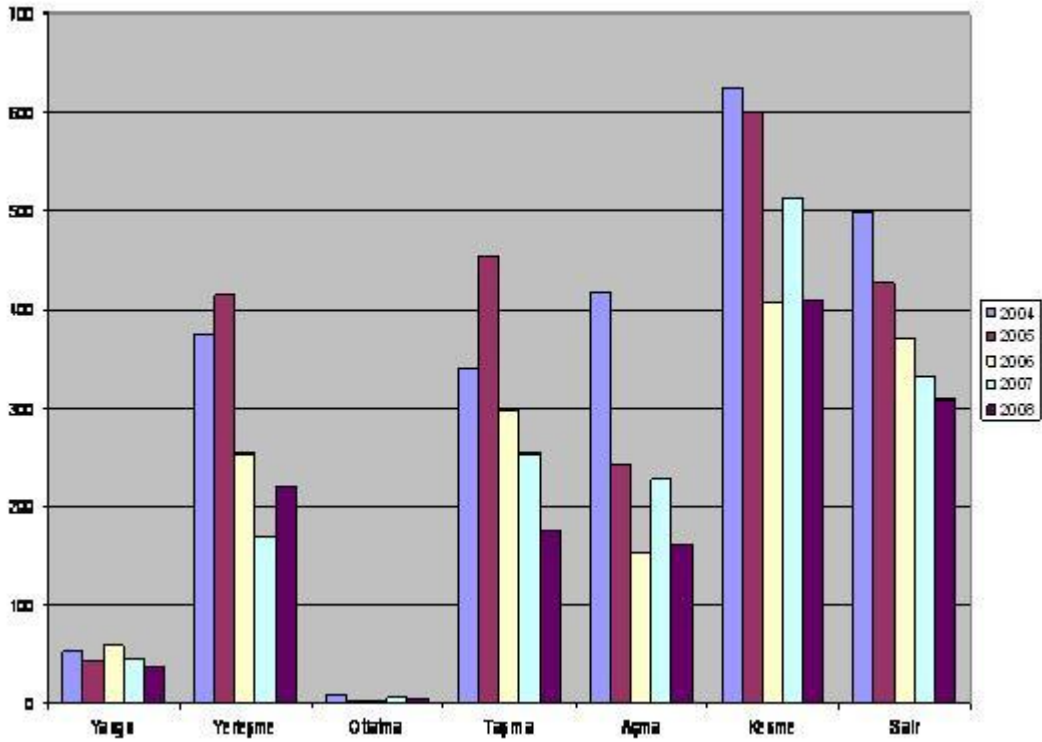
Gerek yıllar ve iller bazında gerekse araştırmaya konu ettiğimiz illerin ortalamaları alınmak suretiyle düzenlenen tablo ve grafiklerde görüleceği üzere suç türlerinde rastlanan oranlar yıllara ve yerlere göre değişiklikler göstermektedir. Bu değişikliklerde coğrafi konum, insan alışkanlıkları ve yaşayış biçimleri, ekonomik koşullar, nüfusun yoğunluğu ve çeşitliliği gibi unsurlar etkili olmaktadır.

Tüm bu etmenler suç ve fail kavramları içerisinde ayrıştırılmadan bir bütünlük içerisinde ele alınmıştır.

Kısa bir tabirle orman varlığına zarar verilmesiyle ve bu zararın karşılığında bir cezai müeyyide düzenlenmiş olmasıyla ortaya çıkan orman suçlarında fail, doğrudan veya dolaylı olarak insandır. Bu grubun başında da orman köylüleri gelmektedir.

Amasya Orman Bölge Müdürlüğü görev alanında bulunan işletmelerden incelemeye tabi tutulan işletmelerden elde edilen veriler toplamını gösterir tablo ve grafik.

	Yangın	Yerleşme	Otlatma	Taşıma	Açma	Kesme	Sair	Toplam
2004	53	374	9	339	418	626	499	2318
2005	43	416	2	454	243	600	426	2184
2006	59	254	3	299	153	409	371	1548
2007	45	170	6	254	228	514	331	1548
2008	36	221	5	176	162	410	308	1318
Toplam	236	1435	25	1522	1204	2559	1935	8916

Amasya Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde Karadeniz Bölgesinde yer alan ve değerlendirmeye tabi tuttuğumuz işletmelerimizde rastlanılan suç türleri ve yıllara göre dağılımını gösteren grafiğimizin irdelenmesinde en çok rastlanılan suç türünün kesme olduğu, daha sonra sırasıyla taşıma, açma, yerleşme, yangın ve otlatma suçlarının geldiğini görmekteyiz. Sarf, kömür yapma, bulundurma vb. nitelikteki suçları kapsayan sair kalemi ise içerdiği suçlar bakımından çeşitlilikler gösterdiğinden sıralama içerisinde değerlendirilmemiştir.

Kesme ve bulundurma suçlarının büyük bir çoğunluğu koruya tahvil işletme sınıfı olmayan ya da üretim yapılmayan köylerde zati yakacak ihtiyacı verilmemesi sebebiyle köylülerin kışlık yakacak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla eylemde bulunmalarından kaynaklanmaktadır.(Amasya, Samsun, Vezirköprü)

Bölgemizde sıkça görülen açma suçlarının ve açma amacı ile yapılan kesme suçlarının en büyük nedenlerinden biri 5304 sayılı Kadastro Kanununa göre arazi kadastro yapılan köylerde orman örtüsü kaldırılan arazilerin suçu işleyen yani diğer bir deyimle zilyetliği eline alan kişilere 2/B sahası olarak verileceği yönündeki yanlış yorumlamaya dayalı beklentisiyle eylemler gerçekleştirilmesidir. Yine yöre iklimine uygun olan bölümlerde (Erbaa vb.) fındık fiyatlarının cazip olduğu düşüncesi ile fındık dikecek arazi kazanma eylemleri açma ve kesme suçlarının oranının yüksek olmasında etkili olmaktadır.

Bölgemizde Orman Kadastro çalışmaları aralıksız devam etmekte, buna bağlı olarak kesinleşen kadastro tutanakları çerçevesinde tapu iptali ve tescil davaları açılmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında 2/B niteliği gereği orman sınırları dışına çıkarılan arazi oranı azımsanmayacak derecededir. Orman dışına çıkarılan araziler niteliklerine, hâlihazır durumlarına göre orman açma ve işgalini özendirmeyecek, işgalcilere getirim sağlamayacak biçimde çözümlenmeli, orman niteliğinin kaybedildiği tarih asla

değiştirilmemeli, 31/12/1981 tarihinden sonra işgale konu edilen alanlar derhal boşaltılmalıdır. Orman dışına çıkarmada süreklilik arz eden, orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlere ilişkin düzenlemeler kaldırılmalı, 31/12/1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybeden yerlere ilişkin düzenlemeler ise ormana zarar vermeyecek biçimde katı koşullara bağlanmalı, kadastro yapılmayan ormanlık alanlarda bu şekliyle bir kez uygulanarak yürürlükten kaldırılmalıdır. **(3)**

Açma yapılan sahalarda işgali ve bu sahalardan faydalanılması suretiyle elde edilen fındık, sebze, meyve, tahıl vb. ürünlerin gerek özel sektör gerekse devlete ait kurumlarca alımının yapılmasının önüne geçilmelidir. Bunun için çiftçinin ekim yaptığı saha ve ürün türünü önceden bildirebileceği bir makam oluşturulabileceği gibi(böyle bir oluşum yıl içinde üretim yapılacak ürün türünün miktarının tespiti ile ekim yapılacak alanla ürünün uyumluluğu ve böylece verimin artırılmasını da sağlayacaktır) ürünün ofise, hale, üretim kooperatiflerine ve benzer kuruluşlara satış ve tesliminde ürün elde edilen sahanın tapulu olduğuna ve orman sayılmayan yerlerden olduğuna ilişkin belgenin ibrazı mecburiyeti getirilmesi uygulamasının getirilmesi ile de olabilir. Böylece ormanlık sahalarda işgal ve faydalanma yapılmak suretiyle elde edilen ürünlerin pazarlanmasının önüne geçilerek ormanlar üzerindeki açma ve işgal baskısı da azalacaktır.

Bölgemizde tarım arazileri ve tarıma dayalı ekonomi ağırlıklıdır. Bu bağlamda tarım arazileri önemli bir değere sahiptir. Bu sebeple açma suçlarına sıkça rastlanmaktadır. Son yıllarda bazı kısımlarda açma suçlarında azalma görülürken bazı kısımlarda ise artışlar olmaktadır. Azalmaya sebep olan etmenlere gerekçe olarak tarım ürünlerinin getirisinin azalması ve çiftçinin zarar etmesi gösterilebilir. Artmaya sebep olan etmenlerin başında ise Tarım ve Orman bakanlığınca ödenen, üretim yapan çiftçiye yönelik aracısız bir destekleme türü olan Doğrudan Gelir Desteği gösterilebilir. **(4)** Ülkemizde çiftçilere işledikleri arazi temel alınarak ödenen DGD ile üretici desteklenirken, çiftçiler başvuru sırasında ibraz ettikleri belgeler ve beyan ettikleri bilgiler ışığında bu geliri almaya hak kazanmaktadır. Orman ve arazi kadastro çalışmalarının bitirilemediği ve yapılan yasal değişiklikler çerçevesinde bir süre daha bitirilmesinin mümkün görülmediği göz önüne alındığında, arazisi bulunmayan ya da kısıtlı miktarda bulunan çiftçinin ve özellikle orman köylüsünün ki bu tanımın içine fiilen orman köylüsü olmamakla birlikte ormandan faydalanabilecek mesafede yerleşmiş köylerin halkı da dâhildir; mülkiyete değil zilyetlik ve beyana tabi olarak ödenen DGD ve benzeri yardımlardan faydalanabilmek amacıyla açma ve kesme yapması eğilimi suretiyle ormandan tarım arazisi temin etme oranının yükselmesi kaçınılmazdır.

Yukarıda da belirtildiği üzere orman varlığına zarar verilmesiyle ve bu zararın karşılığında bir cezai müeyyide düzenlenmiş olmasıyla ortaya çıkan orman suçlarında fail, doğrudan veya dolaylı olarak insandır. Bu grubun başında da orman köylüleri gelmektedir. İncelemeye tabi tuttuğumuz bölgede de meydana gelen suçların büyük bir çoğunluğunda orman köylüsünün verdiği zararlara rastlanılmıştır.

Hane gelirlerinin azlığı ve sert iklim koşulları nedeniyle orman köylüleri, doğal kaynaklara ve onun önemli bir parçasını oluşturan orman kaynaklarına daha fazla gereksinim duyarlar. Ekonomik ve sosyal koşulların iyileşmesi orman kaynaklarına bağımlılığı azalttığından, orman köylerinin kalkınması, sürdürülebilir ormancılık ilkelerinin yerine getirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Arazi ve iklim koşullarından kaynaklanan olumsuzlukların yaşam kalitesini etkilediği, doğal kaynaklara ve özellikle de ormanlara olan bağımlılığın fazla olduğu orman köylerinde, sürdürülebilir ormancılık kurallarının uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır. **(5)**

Coğrafi konumları, demografik yapıları, tarıma uygun arazi miktarları ve hayvancılık potansiyelleri dikkate alındığında, orman köylerinde yaşayan insanların tamamını köylerinde tutarak yerinde kaldırmak oldukça zor görünmektedir. Köylerde, ülke koşullarına paralel olarak doğal sürecinde devam eden bir değişim yaşanmaktadır. Bu aşamada; kırsal kalkınmaya aktarılacak kaynaklar, gerçekten muhtaç olan kişilere, o kişilerin içinde bulundukları sosyo-ekonomik koşullara ve becerilerine uygun olarak dağıtılmalı, "kişiye özel" ve yaşam kalitesini artırıcı nitelikte olmalıdır. Ekonomik iyileşme ile birlikte ormanlara olan bağımlılık ve orman kaynakları üzerindeki baskılar azalacaktır.(5)

Bu durumun giderilmesinde izlenebilecek çeşitli yöntemler mevcuttur. Yapılan mülakatlar neticesinde edinilen izlenimlerden bazılarına değinilecek olursa Orman Köylülerinin Devlet ormanlarında kesme, sürütme, yükleme, taşıma, istif, tasnif gibi çalışmalarındaki istihdamları sırasında gereken ihtimam gösterilerek hem ormanın zarar görmemesi hem de köylünün ekonomik refahı sağlanabilir. Orman köylülerinin birer kesim uzmanı olmadığı göz önünde bulundurularak gerekli eğitim ve uygulama çalışmasının yaptırılması sonucu orman köylüsüne bu konuda sertifika verilmek suretiyle bilinçli çalışma yapılmasına önayak olunur, bunun neticesinde de hem işveren hem de istihdam olunan maksimum fayda sağlar. Örneklendirilecek olursa rehabilite çalışmalarına katılan sertifikalı orman köylüsüne rehabilite çalışması neticesinde ortaya çıkan ürünlerden bir kısmının ücretsiz verilmesi, ayrıca yaptığı işin karşılığının ödenmesi biçiminde bir uygulama yapılması orman köylüsünü bilinçli çalışmaya teşvik edecektir. Ayrıca orman köylülerinin bu çalışmalar dışında kışlık zati ihtiyaçlarının devlet ormanlarından cazip bir fiyat ödemesi ile karşılanması kesme suçlarında azalma görülmesini sağlayacaktır.

Ülkemizde mevcut orman köylülerinin sorunları ormanın sorunudur, ormancılığın sorunu aslında orman köylülerinin sorunudur. Her iki sorun da Türkiye'nin sorunudur ve bütün ülkelerdeki sorun, insanlığın evrensel sorunlarıdır.(5)

Orman köylülerinin ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkındırılmaları, onların daha iyi bir yaşam standardına kavuşturulmaları açısından, gönüllü bir eğitim sürecinden geçirilmeleri kaçınılmazdır. Orman köylerinde yaşayan genç-çocuk-yaşlı, erkek-kadın, tüm halkın okul-dışı ve gönüllü bir eğitim sürecinden geçmeleri, sürdürülebilir kalkınmanın kaçınılmaz bir gereğidir. Devlet ormanlarının içi veya bitişiğinde yaşayan köylünün kalkındırılması ve orman-halk ilişkilerinin iyileştirilmesi, diğer bir deyimle kırsal yoksulluğun ve sosyo-ekonomik baskıların azaltılması amacıyla gerekli önlemlerin alınması ve bununla ilgili hizmetlerin götürülmesi Orman Bakanlığının temel görevleri arasında sayılmakla beraber, bu konuda önlem alma ya da hizmet götürülmesi sadece Orman Bakanlığının sorumluluğunda çözülebilecek bir konu değildir. BM Çevre ve Kalkınma Konferansı Rio Deklarasyonu'na göre, hükümetler, üniversiteler, yerel yönetimler bünyesindeki "Yerel Gündem 21" eylem grupları, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve halkın katılımı ile katılımcı ve demokratik bir yaklaşımla çözüm yolları aranmalıdır. Bu konuda bilimsel araştırmalara ağırlık verilmelidir. Bu bağlamda, tüm çalışmalara öncelikle orman köylülerinin okul-dışı ve gönüllü eğitimi ile başlanması, yoğun bir bilinçlendirme kampanyası ile kırsal halkın her türlü etkinliğe katılımının sağlanması gerekir. Ülkemizdeki durumun ve gelişimin olumsuzluğu göz önüne alındığında, soruna ivedi olarak eğilmenin gereği açıktır.(5)

Toplu koruma ekipleri ormanın korunması ve geliştirilmesinde en önemli rollerden birini oynarlar. Bu bağlamda toplu koruma ekiplerinde görev yapan orman muhafaza memurlarının yetiştirilmesi ve istihdamı özel düzenlemelere tabi olmalıdır. Konuyla ilgili yüksek öğretim kurumlarında yetişen elemanlardan oluşan bir kadro kurulmalıdır. Özelleştirmeden gelen ya da KPSS ile herhangi bir ortaöğretim kurumu ya da

yükseköğretimden mezun olmuş, gerekli eğitime ve donanıma sahip olmayan personel alımı yapılmamalıdır.

23.01.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 Sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (<http://www.tbmm.gov.tr>) ile, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 70. maddesinden itibaren 116. maddesine kadar ceza hükümlerini ilgilendiren toplam 33 maddesinde değişiklik yapılmış, yapılan bu değişikliklerin bir kısmı Orman Kanunu'nun ceza hükümleri açısından köklü değişiklikler olup, yargılamada ve ormancılık uygulamasında önemli değişikliklere neden olmuştur. Özellikle belli başlı orman suçlarının yaptırımı ve bunların caydırıcılığı konusunda yapılan bu değişikliklerin bir bölümü hukuk kaideleri ve Anayasal normlara aykırılığın ortadan kalkması nedeniyle yerinde değişiklikler olup, bir kısmı ise orman suçlarında caydırıcılığını olumsuz yönde etkilediği için yerinde değişiklikler olarak değerlendirilmemiştir. **(6)**

5728 sayılı Kanun kapsamında yapılan düzenlemelerde orman suçlarının genelinde artırımı gidilmiş olması yerinde bir düzenlemedir. Ayrıca orman suçlarında suçların içtimai müessesesinin yeniden düzenlenmesi ve her suçun ayrı bir fiil olduğunu belirten genel düzenleme**(7)** içerisine alınması isabetlidir. Bir örnekle somutlaştırılacak olursa; 2008 yılında 5728 SK ile yapılan değişiklik sonucu, ağaç kesme suçu ile işgal ve faydalanma suçunun bileşik suça konu olması hali ortadan kalkmış ve kanun maddesine bir ekleme yapılarak, orman işgal ve faydalanma suçunda ağaç kesilmesi halinde ayrıca ağaç kesme suçunun düzenlendiği 91. madde hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Ancak TCK ve CMK 'ya yapılan atıflarda üzerinde durulması gereken birkaç nokta bulunmaktadır:

*Doğan zararın karşılanmış olması ve kişinin sabıkasının bulunmaması hususları göz önüne alınarak kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılması yönündeki uygulama verilen cezaların caydırıcılığını büyük oranda ortadan kaldırmaktadır. Burada mahkemelerce esas alınan kıstas doğan zararın karşılanmasıdır. Bu durumda kanunun sadece zararın tazmininin sağlanması hususunu ele aldığı, sanığın zararı tazmin ile eylemin sonucunda ceza almadan kurtulduğunu düşünmesine yol açmaktadır. Oysaki aslolan zararın tazmini ile birlikte yapılan eylemin doğurduğu sonuçların öneminin de sanığa hissettirilmesi olmalıdır.

* Orman muhafaza memurlarına görev alanları içerisinde kolluk yetkisi verilmiştir. Ancak niteliği itibarıyla ve görev sahasını oluşturan arazi koşulları ile farklılıklar gösteren orman suçlarında kolluk görevini yerine getiren görevlilere istisnai yetkiler verilmelidir. Gerekli yasal düzenlemeler yapılarak sınırları tespit edilip orman olduğu kesinleşmiş ve tescil edilmiş yerlerde orman suçu niteliğinde eylemlerde bulunanlar Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanan diğer suçlular gibi "suç işlediği anda" tutuklanabilmeli, yaptıkları tesisler mahkeme kararı beklemeksizin yıkılmalıdır. Ancak bu uygulamaları yapacak orman muhafaza memuru çalışanların özlük hakları ve donanımları yeniden düzenlenmelidir.

*Yapılan değişikliklerin olumsuz etkilerinden biri olarak orman muhafaza memurlarının kovuşturmalarda önceki etkinliklerinin azalması ve kovuşturmanın her aşamasında gerek memurun gerekse işletme şefinin Cumhuriyet Savcılığından izin beklenmesidir. Bu durum kovuşturma işlerini yavaşlatmakta ve faillerin yakalanmasını zorlaştırmaktadır.

* Müsadereyi düzenleyen hükümler sadece TCK ve CMK kapsamında ele alınmıştır. Oysaki değişiklikten önce özel bir öneme sahip olan ormanların korunması amacıyla Orman Kanununda özel olarak yapılmış bir düzenleme mevcuttu. Tekrar genel uygulamaya tabi olan müsadere uygulamasının bu bağlamda ceza hukuku prensipleri için doğru bir

yaklaşım olduğu ancak ormanların korunmasında çeşitli zaafıların ortaya çıkabileceğini belirtmek mümkündür. Özellikle orman suçlarında kullanılan ve üçüncü kişilere ait araç ve gereçlerin, müsadere edilememesi kiralama yoluyla veya anlaşmalı araç ve gereç teminine neden olarak suç aletlerinin her seferinde sahiplerine iadesini kolaylaştıracaktır. Bu durum aynı zamanda civar halkın otokontrol sistemini de zayıflatabilecektir. **(8)**

Amasya Orman Bölge Müdürlüğümüz geniş bir alana ve zor arazi şartlarına sahiptir. Bu nedenle koruma ve denetim faaliyetlerinin daha verimli ve amacına uygun hale getirilebilmesi bu sayede de hem orman suçu hem de orman suçlusu terimlerinin ortadan kaldırılması ana gayemizden birisi olmalıdır.

5-KAYNAKLAR

- Köktepe-Türkiye Davası(22/07/2009)AİHM.
Ayanoğlu, S. ve Güneş, Yusuf.(2003).Orman Suçları Ders Kitabı.İ.Ü.Orman F.
İçel, K. ve Donay, S.(1993). Ceza Hukuku Genel Kısım, Filiz Kitapevi, İstanbul
Ayanoğlu, S.,Gençay, G.;Birben, Ü. Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşleminde Son
Gelişmeler, İ.Ü.Orman F.
14.03.2009 tarihli Resmi Gazete.
Alkan, S. ve Toksoy, D.,(2009). 2.Ormancılıkta Sosyo-ekonomik Sorunlar kongresi.(19-21
Şubat 2009),SDU, Isparta
Yavuz, O. Ve Gürbüz, İ.Bülent.Türkiye Ormancılığının tarım Orman İlişkileri Açısında
Değerlendirilmesi, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi
Bölümü,Bursa
Elvan,O.Devrim.2009. 2.Ormancılıkta Sosyo-ekonomik Sorunlar kongresi.(19-21 Şubat
2009),SDU ,Isparta
Noyan, E.(2005). Ceza Mevzuatı Atıflı - Notlu, Adil Yayınevi, Ankara.